
MŰTÁRGYVÉDELEM

A BÉCSI-ÚTI RÓMAI KORI KÉS-TARTÓ (THÉKA) RESTAURÁLÁSA

A késtartó borítása két részből állt, az alaplemezből, és egy áttört, öntött díszítésből. Felső végének csupán egy kb. 5 cm hosszú szegélyléce a motívumok indításával, az alsó felének kb. 13 cm hosszú része került elő, ez utóbbi darabokra törve. A közepén végigfutó egész, két oldalán fél-fél borostyánlevél mintát kialakító vékony bronzöntvény is hiányos volt. Az alaplemeznek csak kis töredéke maradt meg az alsó kiszélesedő, illetve a tárgy másik, felső végénél. (1. kép) Az öntött, áttört díszítmény bronzanyaga teljesen kristályosodott, korrodált, az alaplemezből csak korróziótermékek maradtak.

Feltételeztük, hogy a két rész nem azonos minőségű bronzból készült. Ezt dr. Költő László anyagvizsgálata alátámasztotta. Szóbeli közlése szerint – bár a minta rossz állapota miatt részletes mennyiségi eredményeket nem tudott adni - az alaplemez anyaga az öntvényhez képest négyszeres mennyiségű cinket tartalmaz. Így a késtartó verete eredetileg világos sárgás alapon, sötétebb bronzszínű áttört borítással, polikróm lehetett.

A tárgy rossz állapota miatt, vegyszeres kezelést nem volt ajánlatos alkalmazni. A töredékek araldittal

történt összeragasztása után, mechanikusan tisztítottuk. Szükségesnek találtuk az alaplemez maradványait epoxival átitatott japán-papírral megerősíteni. Kiegészítésétől csekély mérete miatt eltekintettünk.

Az áttört díszítmény rekonstrukciója az öntvényen talált törésfelületek, a szerző által rendelkezésre bocsátott analógiák és a rekonstrukciós rajz (2. kép) összevetése alapján készült, patinázott Diamant Kütte (kupfer) anyagból. (1. kép 1 és 2. kép 1) Annak ellenére, hogy szinte az összes analógián az alsó, a kanálszerűen, pelta alakban kiszélesedő rész közepén elhelyezkedő díszítmény egy-egy jobbra és balra induló trombita mustrára emlékeztető motívum alapja, mely a felette ellentett helyzetben levő hasonló formájú elemeket érintve hajlik vissza, ezt nem alakítottuk ki a tárgyon, mivel sem az indulási, sem a feltételezett érintkezési pontoknál semmi nyoma nem mutatkozik, sőt a felületek egyenletessége azt bizonyítja, hogy eredetileg sem léteztek.

A késtartó borítás passziválását benzotriazolal, konzerválását Paraloid B 72-vel végeztük.

KATALIN T. BRUDER

RESTAURIERUNG EINES MESSERBEHÄLTERS (THEKE) AUS DER RÖMERZEIT VON DER BÉCSI STRASSE

Der Deckel des Messerbehälters bestand aus zwei Teilen: aus der Grundplatte und aus einer durchbrochenen, gegossenen Verzierung. Vom oberen Ende kam nur etwa 5 cm lange Randleiste mit dem Ansatz der Motive, von der unteren Hälfte ein ca. 13 cm langer Teil zum Vorschein, letzterer zerstückelt. Auch der in der Mitte entlang laufende dünne Bronzeguss, der an beiden Seiten je ein halbes Efeublattmuster darstellt, war unvollständig. Von der Grundplatte blieb nur ein kleines Bruchstück am unteren sich ausweitenden bzw. am anderen oberen Ende des Gegenstandes erhalten. (Abb. 1.) Das Bronzematerial der durchbrochenen Verzierung ist völlig kristallisiert, korrodiert, von der Grundplatte sind nur Korrosionsprodukte vorhanden.

Wir nahmen an, dass die beiden Teile nicht aus Bronze gleicher Qualität erzeugt wurden. Die von dr. László Költő durchgeführte Materialprüfung unterstützte diese Annahme. Obwohl er infolge des schlechten Zustandes des Musters keine eingehenden

mengenmäßigen Resultate erzielen konnte, enthält – laut seiner mündlichen Mitteilung – das Material der Grundplatte die vierfache Menge von Zink als der Guss. Somit konnte der Beschlag des Messerbehälters ursprünglich auf hellgelber Grundlage, mit einem dunkleren bronzefarbenen durchbrochenen Belag, Polychrom gewesen sein.

Wegen des schlechten Zustandes des Gegenstandes war die Anwendung einer chemischen Behandlung nicht zu empfehlen. Nach dem Zusammenkleben der Bruchstücke mit Araldit, reinigten wir sie mechanisch. Wir erachteten es für notwendig die Überreste der Grundplatte mit Japanpapier, das vorher mit Epoxi durchtränkt war, zu befestigen. Von einer Ergänzung nahmen wir Abstand in Anbetracht des geringen Ausmasses.

Die Rekonstruktion der durchbrochenen Verzierung erfolgte aufgrund eines Vergleiches der Bruchflächen des Gusses, seitens des Verfassers zur Verfügung gestellten Analogien und der Rekonstruktions-

zeichnung (Abb. 2); aus patiniertem Diamant Kitten- (Kupfer)Material. (Abb. 1.1, Abb. 2.2)

Obwohl die Verzierung, die sich in der Mitte des unteren, löffelartig, in Peltaform erweiternden Teiles, fast auf sämtlichen Analogien, befindet, die Grundlage einer nach rechts und links ausgehenden trompetenartigen Musters ist, das sich die oberhalb dessen in entgegengesetzter Lage angeordneten Elemente ähnlicher Form berührend, zurückneigt, haben wir dieses

am Gegenstand nicht ausgestaltet, da weder am Ausgangs noch an dem vermutlichen Berührungspunkten eine Spur dessen sichtbar ist, und auch die Gleichmässigkeit der Oberflächen darauf hinweist, dass sie auch ursprünglich nicht vorhanden gewesen sind.

Die Selbstpassivierung des Messerbehälters haben wir mit Benstriasol, die Konservierung mit Paraloid B 72 durchgeführt.